

A rendkívüli esemény bekövetkezésekor teendő általános intézkedések

A rendkívüli eseményekkel, katasztrófákkal kapcsolatos bejelentés és adatközlés rendjéről a 10/2005. (IV. 12.) EüM rendelet rendelkezik. A súlyos baleset esetén – mint rendkívüli esemény- teendő intézkedésekről pedig az 1993. évi XCII. törvény a munkavédelemről, valamint az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról.

Teendők tűz esetén

1. Az esemény észlelése, azonosítása az első lépés. Itt fontos tisztázni, hogy pontosan hol is történt az esemény, mi történt vagy történik éppen, és mit veszélyeztet. Fontos, hogy először nem az okokat, hanem az esemény mibenlétét kell megállapítanunk: pl. tűz esetén nem a tűz keletkezési okának a megállapítása az elsődleges feladat, hanem annak a megállapítása, hogy mi ég, kb. mekkora a tűz, mit veszélyeztet, és hogy van-e veszélyben emberélet? Az esemény pontos azonosítása, jellegének, mibenlétének megértése gyakorlatilag minden további intézkedés alapja lesz!
2. Az elsődleges intézkedések során intézkedni kell a további kárnövekedés megakadályozására, a veszély elhárítására – pl. életmentés, elsősegélynyújtás, tűzoltás megkezdése, illetve a veszélyes vagy jogellenes cselekmény folytatásának megakadályozása, a helyszín biztosítása. Több embert veszélyeztető eseménynél fontos az érintettek riasztása illetve a kiürítés, menekülés szervezett lebonyolítása. (pl. tűzriadó terv alapján),
3. A segélyhívás ugyancsak fontos feladat, amelyet minél előbb, lehetőleg az elsődleges intézkedésekkel egyidejűleg meg kell tenni. Fontos, hogy a segítségre sietőszervek később visszahívhatják a jelzőszemélyt, ellenőrzés, vagy pontosítás, további adatkérés céljából. Ebben szintén rendelkezésre kell állni.
4. Az együttműködés a riasztott szervekkel már a kiérkezésük előtt megkezdődik. Fontos a felvonulásuk lehetőségének biztosítása (pl. kapuk kinyitása, útban lévő járművek, tárgyak, munkagépek eltávolítása), illetve esetenként segítséget kell nyújtani az esemény helyszínére való oda találáshoz is, pl. felvezetéssel. A kiérkezett egységekkel ezután együtt kell működni az esemény felszámolásában. A tűzoltás vezető, a mentésvezető illetve az intézkedő rendőr utasításainak mindenki köteles legjobb tudása szerint engedelmeskedni!
5. A hatósági vizsgálat segítése ugyancsak fontos feladat. Ennek érdekében fontos a helyszínt biztosítani, annak megváltoztatását megakadályozni, amíg a vizsgálat vezetője engedélyt nem ad a helyszín megváltoztatására. A hatósági vizsgálatot végző személyeket a helyszínre érkezésben, illetve munkájukban akadályozni nem szabad. A vizsgálatot végző személy kérdéseire alapvetően mindenki köteles a legjobb tudása szerint válaszolni.

A segélyhívás

A segélyhívás céljára mindenki köteles a rendelkezésére álló távbeszélő készüléket rendelkezésre bocsátani! A telefonszámok hívása ingyenes, nyilvános készülékről érme és kártya nélkül is hívhatók.

Tűz esetén követendő magatartás

A tűz esetén követendő magatartás szabályait alapvetően az életre, testi épségre, anyagi javakra veszélyt jelentő, illetve azokban kárt okozó tűz esetén kell alkalmazni.

Természetesen nem kell az alábbiak szerint eljárni ellenőrzött körülmények közötti, illetve üzemszerű égetés, nyílt láng (munkavégzés, fűtés) esetén.

Tűjelzési, riasztási, értesítési feladatok

Aki tüzet, vagy annak közvetlen veszélyét észleli, illetve arról tudomást szerez, köteles azt azonnal jelezni.

A tűzriasztás

A munkahelyen tüzet észlelő személy hangos szóval "tűz van" kiáltással jelezze a tüzet abból a célból, hogy munkatársai segítségére legyenek a tűz oltásában, illetve a veszélyeztetett helyről idejében el tudjanak menekülni.

Az Állami Tűzoltóság értesítése a 105, vagy 112 számon a következő információk megadásával:

- ✓ a tüzeset pontos helye, címe,
- ✓ hol, mi ég, milyen jellegű a káreset,
- ✓ mit veszélyeztet a tűz,
- ✓ van-e emberélet veszélyben,
- ✓ jelzést adó személy neve, beosztása, a távbeszélő készülék hívószáma.

Minden tüzesetet – az eloltott tüzet is – jelenteni kell a tűzoltóságnak, a lehető legrövidebb időn belül,

A tűz oltásával, meneküléssel, mentéssel kapcsolatos feladatok

Tűz esetén az elsődleges cél az élet mentése!

A tűz eloltása érdekében életének, testi épségének veszélyeztetésére senki sem köteles. A tűz oltásában részt nem vevő személyek a tűzriasztás meghallásakor azonnal, sietve, de nem rohanva, a pánikot kerülve, egymás testi épségére vigyázva, hagyják el az épületet!

A munkavállalók, a vészleállítási feladatokat a riasztáskor az alábbiak szerint végezzék el:

- elektromos berendezések feszültségmentesítése,
- pótolhatatlan dokumentumok biztonságba helyezése,
- nyílászárók bezárása a helyiség elhagyása előtt,
- segédkezés a menekülésben az arra rászorulóknak.

Füsttel telt helyiségben, illetve azon való áthaladáskor az arcot a föld közelben tartva (négykézláb vagy kúszva), lehetőleg az arc elé zsebkendőt tartva, minél kevesebb lélegzéssel kell közlekedni.

Az önerejükből menekülni nem tudó (bent rekedt, ájult, sérült,) emberek kimentéséért minden lehetőséget meg kell tenni!

A ruházat meggyulladás esetén szaladni, kapkodni nem szabad! A ruhát mielőbb vízzel el kell oltani, vagy ha az gyorsabban megoldható a tüzet a földön hemperegve „elnyomni”.

A tűzoltás

A tűz oltását lehetőleg azonnal meg kell kezdeni a rendelkezésre álló tűzoltó készülékekkel, eszközökkel. Ezt csak úgy szabad megkezdeni és folytatni, hogy az oltó személyek menekülési lehetősége biztosítva legyen!

A tűz oltása sem fontosságban, sem időben nem előzi meg a veszélyeztetett személyek riasztását és mentését, valamint a tűzoltóság értesítését!

A tűzoltás megkezdése előtt a villamos berendezéseket áramtalanítani kell, a gázvezetékeket el kell zárni!

A tűzoltó készülékek alkalmazása

A tűzoltó készüléket fokozott körültekintéssel, a rajta lévő használati utasításnak, valamint a tűzvédelmi oktatáson tanultaknak megfelelően kell tűzoltásra alkalmazni.

A tűzoltó készülékekkel általában egy méter távolságból, 1.000 voltig feszültség alatt álló berendezés tüzeit is biztonságosan oltani lehet. A készülék tulajdonságáról a készüléken lévő kezelési utasítás ad tájékoztatást.

Embert tűzoltó készülékkel oltani TILOS!

Vízzel oltani tilos, illetve hatékonyan nem lehet:

- a feszültség alatt álló berendezéseket, az áramütés veszélye miatt;
- az égőzsírt, olajat, mivel az szétfröcskölve sérüléseket okozhat,
- az alkáli fémeket és az olvadt fémeket, mivel az robbanást okoz, valamint
- a víznél könnyebb éghető folyadékokat, mivel azok a víz tetején úszva tovább égnék

Tűzoltásban való közreműködés - Cselekvési terv

1. Az adott vészhelyzetben a helyszínen tartózkodó legmagasabb szintű vezető -mint tűzoltás-vezető utasításai alapján kell megkezdeni az oltási, mentési munkákat, a hivatásos tűzoltóság megérkezéséig.

2. A munkavállalókat, a helyszínen tartózkodókat csak olyan feladattal bízhatóak meg, amelynek során testi épségüket és egészségüket nem veszélyeztetik, ezért füsttel részben telített helységebe semmilyen okkal nem küldhetők be. Ilyen veszélyes térben csak megfelelő védőruhával és légzésvédő felszereléssel ellátott hivatásos tűzoltó tevékenykedhet.

3. Ha testi épségüket nem veszélyezteti, minden 18 év feletti állampolgár köteles az oltási, mentési és kárelhárítási feladatokban részt venni meghatározott vezetői utasításra.
4. A tűz oltását késedelem nélkül meg kell kezdeni az adott tűz oltására legalkalmasabb eszközzel, készülékkel, berendezéssel vagy kéziszerszámmal.
5. A tűz oltását - amíg ez életveszély nélkül lehetséges - megszakítás nélkül folytatni szükséges, a tűz terjedését meg kell akadályozni a tűzoltóság kiérkezéséig, illetve a tűz teljes eloltásáig.
6. Tilos és életveszélyes bármilyen villamos berendezés, vagy tűzveszélyes folyadék tüzének vízzel történő oltása.
7. A kiérkező első hivatásos tűzoltó egység parancsnoka a tűzoltás irányítását átveszi, a továbbiakban a Parancsnok utasításai szerint kell eljárni.

A Tűzriadó Tervben foglaltak minden munkavállalóra helyszínen munkát végzőkre, valamint az ott tartózkodó látogatókra vagy ott munkát végző dolgozókra, alvállalkozókra kötelező érvényű, be nem tartása szabálysértésnek minősül, ami felelősségre vonással jár.

Feladatok a tűzoltók kiérkezése után

A kiérkező tűzoltókkal minden dolgozó köteles a legjobb tudása szerint együttműködni. A helyszínen lévő legmagasabb beosztású, illetve a helyet és a technológiát legjobban ismerő dolgozó „helyi szakember”-ként jelentkezzen a kiérkező tűzoltóegység parancsnokánál, és a kért tájékoztatást adja meg. A tűzoltást vezető tűzoltó utasításait mindenki köteles teljesíteni!

A tűzvizsgálattal kapcsolatos feladatok

A tüzeset színhelyét a tűzvizsgálat befejezéséig változatlanul kell hagyni!

A tűz keletkezési okának megállapításához a tűzoltásvezető, majd a tűzvizsgáló által kért adatokat, információkat a dolgozóknak meg kell adniuk.

Elsősegélynyújtás és egészségvédelem tűz esetén

A tüzesetek két legjellemzőbb egészségkárosító hatása a füstmérgezés és az égési sérülések. Ha a tüzesetnél személyi sérülés történt, minden esetben orvosi beavatkozás szükséges, illetve a mentők általi szakellátástigénybe kell venni. A tűz következtében, illetve a tűzoltás, mentés során elszenvedett sérülés munkabalesetnek minősül.

A füst veszélyei, füstmérgezés A füstgázok belélegzése kis mennyiségben is erős köhögést vált ki, rosszullétet, mérgezési tüneteket és forró füst esetén súlyos égési sérüléseket is okozhat.

Életmentés, elsősegélynyújtás

Az elsősegélynyújtás olyan egészségügyi beavatkozás, amelyet bárki a végleges szakellátás megkezdése előtt végez, baleset vagy hirtelen egészségkárosodás közvetlen körülményeinek elhárítása és az állapot további romlásának feltartóztatása érdekében.

Életjelek megállapítása

Elsősegélynyújtáskor az első és legfontosabb dolog, hogy a segítségnyújtó biztonságban legyen az ellátás során. Ha meggyőződünk róla, hogy biztonságos a helyszín, megközelíthetjük a sérültet/ beteget.

Amennyiben nincsenek egyértelmű jelek a légzés, keringés, illetve az eszmélet meglétére (pl. beszéd, akaratlagos mozgás), ellenőriznünk kell azokat.

Először is megszólítjuk, megrázogatjuk a sérültet/ beteget, ha nem reagál, ellenőriznünk kell a légutakat. Érdemes segítségért kiáltani ilyenkor, hátha van valaki a közelben, aki segítségünkre lehet.

Légutak ellenőrzése:

Térdeljünk a sérült/beteg mellé, tekintsünk bele a szájba nincs-e esetleg valamilyen idegen tárgy/hányadék a szájban, ami elzárhatja a légutakat. Ha nem találtunk benne semmit, óvatosan hajtsuk hátra a fejet a homloknál fogva és az állcsont alatt megtámasztva. Hajoljunk közel a sérült/beteg arca fölé úgy, hogy arcunk a mellkasa irányába nézzen. Ezzel a módszerrel 10 másodpercig figyeljük a légzésre utaló jeleket.

Figyelnünk kell a mellkas mozgását és fülünkkel is észrevehető lesz a légvétel. 10 másodperc alatt minimum 2db normális légvételt kell tapasztalnunk. Legújabb ajánlások szerint a laikus elsősegélynyújtók esetén a keringés vizsgálata nem szükséges, az újraélesztés megkezdéséhez elegendő az eszméletlenség és a légzés hiányának megállapítása.

A katasztrófa védelem

A gazdaságban jelen lévő veszélyes anyagok tárolása, feldolgozása, felhasználása magában hordja a súlyos ipari balesetek kialakulásának kockázatát. Szerencsére ilyen súlyos balesetek ritkán fordulnak elő.

Az uniós normákat (SEVESO II. Irányelv) rögzítő veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló katasztrófavédelmi törvény a súlyos ipari balesetek megelőzését és a balesetek káros következményeinek csökkentését célzó intézkedéseket vezetett be hazánkban. A törvény a KATASZTRÓFAVÉDELEM feladatává tette a súlyos balesetek elleni védekezéshez kapcsolódó állami feladatok irányítását és azok ellátásának biztosítását.

A katasztrófa védelmet a 2011. évi CXXVIII. törvény szabályozza mely szerint:

Minden állampolgárnak, illetve személynek joga van arra, hogy megismerje a környezetében lévő katasztrófaveszélyt, elsajátítsa az irányadó védekezési szabályokat, továbbá joga és kötelessége, hogy közreműködjön a katasztrófavédelemben. A katasztrófavédelemben részt vevők biztosítják az állampolgárok tájékoztatásához szükséges információkat az életet, testi épiséget, az anyagi javakat és a környezetet veszélyeztető hatásokról.

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság alapvető rendeletése a magyar lakosság élet- és vagyonbiztonságának, a nemzetgazdaság és a kritikus infrastruktúra elemek biztonságos működésének védelme, amely kiemelkedően fontos **közbiztonsági feladat**. Ezért az OKF országos hatáskörű rendvédelmi szerv.

Fő feladata a katasztrófák hatósági **megelőzése**; a bekövetkező polgári veszélyhelyzetekben a **mentés** végrehajtása; a **védekezés** megszervezése és irányítása; a káros következmények fel-számolása; a **helyreállítás-újjaépítés** megvalósítása.

Rendeltetésének betöltése érdekében:

- Széleskörű iparbiztonsági, tűzvédelmi, polgári védelmi **hatósági hatásköröket** gyakorol: előír, engedélyez, tilt, korlátoz, ellenőriz és szankciókat alkalmaz. Veszélyhelyzetek megelőzése érdekében más hatóságok tevékenységét összehangolja.
- Országos, megyei, térségi és helyi **hivatásos szervezetekkel**, önkéntes és bevont- kötelezett polgári védelmi szervekkel, jelentős **eszközparkkal**, kiépült **logisztikai** háttérrel rendelkezik.
- Szabályozza, irányítja és teljes körűen felügyelet alatt tartja a **tűzvédelmi rendszert**, helyi készenléti hivatásos szervei végzik a tűzoltást, műszaki mentést, a lakosság védelmét, tájékoztatását és riasztását.
- Irányítja az önkormányzati, létesítményi tűzoltóságok, bevont önkéntes egyesületek részvételét a tűzoltásban, műszaki mentésben.
- Modern távközlési, **bevetés-irányítási**, informatikai, valamint az egész országot lefedő, mérő-, érzékelő, lakosságriasztó-rendszereket tart fenn.

Természeti eredetű veszélyek

- **Hidrológiai:** árvíz, belvíz, hirtelen áradás
- **Geológiai:** földrengés, földcsuszamlás
- **Meteorológiai:** szélviharok, aszály, hőség, rendkívüli hideg, téli veszélyek, heves zivatar

Civilizációs eredetű veszélyek

- Nukleáris baleset
- Vegyi baleset
- Közlekedési balesetek - Veszélyes anyagok szállítása
- Közlekedési balesetek
- Járványok

Tűzesetek

- Tűz
- Erdőtűz
- Épülettűz
- Szabadtéri tűz

Tömegrendezvények veszélyei

Biológiai veszélyek

- Szúnyoginvázió
- Méhrajbefogók országos listája

Katasztrófatípusok

		
Vegyi baleset	Szén-monoxid-mérgezés	Árvíz
		
Épülettűz	Téli veszélyek	Szabadtéri tűz

Egy bekövetkező váratlan esemény kezelésére a hivatásos katasztrófavédelem területi szervé-vel együttműködve KÜLSŐ VÉDELMI TERVET kell készíteni, amely meghatározza a lakos-ság, az anyagi javak és a környezet védelmével kapcsolatos feladatokat, a végrehajtásukkal összefüggő feltételeket, erőket és eszközöket.

Fontos, hogy ismerjük meg a környezetében jelenlévő veszélyforrásokat, a mentőerőket és együtt tudjon működni saját és környezete biztonsága érdekében.

Fontos hogy az üzemeltető köteles minden tőle elvárható megtenni a súlyos balesetek megelőzésére, és a kialakult balesetek üzemben belüli hatásainak mérséklésére

A HELYES MAGATARTÁSI SZABÁLY SÚLYOS IPARI KATASZTRÓFA ESETÉN

	A baleset bekövetkeztéről szirénajel tájékoztatja.		Menjen a legzártabb a veszélytől ellentétes oldalon lévő helyiségbe!
	Keressen védelmet otthonában vagy más megfelelő helyen!		Kapcsolja be a Kossuth rádiót a helyi kábeltelevíziót, hallgassa a közleményeket!
	Csukja be az ajtókat és az ablakokat!		Ne dohányozzon, kapcsolja ki a gáztűzhelyt és a nyílt lánggal üzemelő készülékeket!
	Kapcsolja ki a szellőző és klímarendszert!		Szellőztessen miután a szirénajel a helyzetet veszélytelennek nyilvánította!